

fra vore Vælgere til at nedsætte et Udvalg, der skulde sætte sig hen og spekulere over, hvordan vi skulde faa Folkekirken og Staten skilt fra hinanden. Det har vi ingen Fuldmagt til. Jeg har den Opfattelse, at Vælgerne i al Almindelighed ikke ser med Velvillie paa Kommissioner. Jeg har tit hørt Bebrejdelser for, at vi i Folketinget og i Rigsdagen nedsatte alt for mange Kommissioner, og at disse Kommissioner er for dyre; Folk mener, at der nedsættes Kommissioner, for at Rigsdagen ligesom kan skyde Ansvaret fra sig og lægge det i Hænderne paa disse Kommissioner for derefter om muligt at følge deres Indstillinger. Og jeg ser ikke, der er nogen Trang til at sætte sig hen og fantasere over Spørgsmaalet, hvordan man skal faa Folkekirken og Staten skilt fra hinanden. Jeg synes, at Folkekirken er rummelig, saaledes som den er, og jeg kan ikke skønne, at man som ærlig Mand, naar man ikke kan indrette sig efter Folkekirkens Love og Vedtægter og Anordninger og Daabsritual, har anden Vej at gaa end den at gaa ud af Folkekirken, og jeg synes navnlig, det er underligt, at Præster, naar de kommer i Konflikt i Henseende til deres Opfattelse af Trosordet, saa ikke tager deres Afsked. Der er jo ingen, der er pligtig at være Præst. Folk vælger selv den Stilling, og det er i en moden Alder, de vælger, og naar de har valgt, maa de vide, hvad de er gaaet ind til, og det ved de ogsaa alle sammen, og den Dag, de er i Uoverensstemmelse med den Samfundsordning, de har forpligtet sig til at tjene under, er det en ærlig og redelig Sag, at de da nedlægger deres Embede og vælger en anden Stilling. Det er jo sket før. Jeg har i adskillige Tilfælde set, at Præster er gaaet over til den katolske Kirke og har fundet Hvile dér, og jeg har set andre, der er gaaet ud og har taget sig et andet Erhverv. Det er en ærlig Sag og en redelig Sag. Men at tjene i en Kirke for at undergrave det Samfund, man tjener, finder jeg uredeligt og uværdigt. Jeg tror ikke paa, hvad der synes at glimte for det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen, at det er muligt, hvis vi fik et saadant Udvalg nedsat, at finde en kirkelig Autoritet, der kunde træffe Afgørelse i Kirkens indre Anliggender. Det er meget vanskeligt.

Jeg ved nok, at det bliver bebrejdet os Venstrømænd, at vi altid har vist Modstand mod kirkelige Kommissioner. Det er nu ikke saa sært, at vi har gjort det, idet vi blev skræmt fra første Færd. Dersom vi havde haft en saadan kirkelig Organisme, da vi i sin Tid skulde have Spørgsmaalet

om Sognebaandsløsnings Indførelse afgjort her, havde vi aldrig faaet Sognebaandsløsning indført. Jeg mindes fra min tidlige Ungdom, hvorledes man da stod op og truede med Kirkens fuldstændige Undergang, Forfald og Opløsning, og da vi vilde have Birkedals Menighed anerkendt som Led i Folkekirken, rejste 6 af Landets Bisper en hidsig Bevægelse derimod. De udsendte Udtalelser mod denne Lov til samtlige Sognepræster, hvori de bad alle Sognepræsterne om at formaa deres Sogne- menigheder til at underskrive en Adresse imod denne farlige Ordning, som Valgmenighedsloven tilstræbte, og den fik vist saa mange Underskrifter, som neppe nogen anden Adresse har faaet før. Men havde de 6 Biskopper maatte raade, saa havde vi siddet net i det. Heldigvis var Grev Frijs, som da var Konseilspræsident, en saa forstandig Mand, at han tog den syvende Biskop, Peter Christian Kierkegaard, og udnævnte ham til Kirkeminister, for at han med sin gejstlige Autoritet kunde føre Sagen igenem, og det lykkedes saa ad den Vej, at Ministeren satte sin Portefeuille ind paa den Sag. Det var sandelig ikke de kirkelige Myndigheder. Og hvorledes skal man faa udvalgt en Samling af Mænd, som man tør paastaa er Udtryk for det, som vi kalder troende Mænd; vi maa tage Folkekirken, som den er. Udgangspunktet, som nu er givet, er Menighedsraadene; en anden Organisation findes der ikke ude blandt den jævne Befolkning, og disse Menighedsraad er jo valgt paa et meget bredt Grundlag. De er ikke valgt paa noget kirkeligt Program. Den Bestemmelse, der var i den første Lov om Oprettelse af Menighedsraad, som tog Hensyn dertil, er jo slettet, og alle Vælgere har Adgang til at gøre deres Indfyldelse gældende; det gør de mere og mere, og det vil de gøre endnu mere. Paa Menighedsraadens Grund at skabe en øverste kirkelig Instans, som skal træffe Afgørelse i de indre Stridigheder, der opstaar indenfor Folkekirken, tror jeg ikke paa vil føre til noget Resultat, og derfor mener jeg, at vi skal beholde den nuværende Ordning, indtil der virkelig viser sig et Krav ude fra Menighederne i Retning af at faa en Adskillelse imellem Kirken og Staten. Men en saadan Trang har ikke givet sig Udslag omkring i det danske Folk, og derfor synes jeg, at vi gaar alt for meget paa egen Haand, hvis vi nu uden videre, fordi Ministeriet ønsker det, nedsætter et saadant kirkeligt Udvalg.

Spørgsmaalet om, hvem der skal eje Kirkens Midler, om det er Menighedernes